

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
M O C S.Mindennemű kézirat,
evél. hirdetés elfogadá-
sára, az előfizetési díjak
és hirdetési díjszabásokról
Mell. és hirdetési díjszabásokról
désére egyedül illetékes
a„Mezőségi Híradó”
szerkesztősége Mocs.
Kéziratot nem adunk vissza

MEZŐSÉGI HIRADÓ

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: Dániel Géza. Főmunkatárs; Orbán Ferenc

Előfizetési ár;

Egész évre 8 korona

Félévre 4 „

Negyed évre . 2 „

Egyes szám ára 20 fill

✕

Hirdetések díjszabás
szerint.

MEGJELENIK KÉTHETENKÉNT EGYSZER.

Elmulás.

Csupaszon, mint zörgő csontváz, merednek ég felé a levéltelen galyak. Hideg dér érte, olmos eső verte, sivító szél a földre leverte s emberi láb sárba taposta a hervadó leveleket. Olyanforma a természet haldoklása, mint az ideális lélek vergődése. Ma ebben csalódik, holnap azt siratja s mire kiábrándul már vége a nyárnak. A kikelet eljön, a sárba ragadott levelek helyett lomb koronát hoz a tavasz, ragyogó lesz ismét a napnak most oly lanyha sugara s harmatcsöpp is gyöngyözik majd a virágok kelyhében. Hanem a lelki hervadása, a dédelgetett eszmék temetése után egyhamar nem jön a virágos kikelet, az újraébredés.

Ez a bevezetés forma a mi kislapunknak szól. A hervadás lehelle, a fagyasztó közöny sivársága ide is eljutott, itt is megvetette lábát. Egy rövid esztendő küzdelme bőven elég a kiábrándulásra ott, hol a jóakarattól édes kevés, a pártolástól valami csekélyesség jut s hol a legtisztább eszme fejtegetését is faji, családi, vallási szempontból s az önérdék homoru lencséjén keresztül nézik a halandók.

De ne bibelődjünk ilyen szentimentális dolgokkal. Azt hinnék még többen, hogy van valami fanyar ize e

nehány sornak, hogy csakugyan temetésre készülünk s a halál előtt már szét is küldjük a fekete jelentést. Nem, azt nem tesszük. Velünk érő s együtt gondolkozó kedves olvasóink tájékoztatására jelezzük csupán a közelgő elmulást.

Erős a hitünk, hogy akadnak olyanok is, kik sajnálkoznak a gyorsan bevégzett pálya határoszlopánál.

Nem azonosítjuk szerény magunkat soha az eszmével, melynek napszamosai voltunk mai napon 48-ik hete. Az eszme porba, vagy mondjuk sárbaesése fáj nekünk s fáj bizonyynyal minden gondolkozni tudó léleknek. Másoknak is fájhatna, illő dolog volna, hogy fájjon, de mégsem fáj, mert sokan szívesebben előgyelgünk a sötétben, semhogy figyelemre méltatnók a pislogó mécsest, melynek fényét nem zárhatjuk tulajdon családi falaink közé. Puritán lélekkel, őszinte jóakarattal szolgáltuk a közügyet. Senkit nem bántottunk, a kínálkozó alkalmat sem használtuk ki olyformán, hogy a környezetet tespedéséből erőszakkal rázduk fel. Ezt nem tettük. Elvünk volt mindig, hogy az eszme maga szerezzen jó barátokat s a kivétel soha se szüljön ellenségeskedést. Talán ezt a célt is elértük s csupán pár szűk látókörű, naivsáig egyszerű lélek tehetne, hatudna ellenkező vallomást. E pillan-

natban nem bocsájtkozunk le a dolgok érdeméig.

Pár körültekintő sort csupán annak igazolására kockáztatunk meg, hogy közöny és más rokon tekintetek nálunk is a halálcsengő köteléhez nyultak. Bővebben ezután.

Ha uttörő volt a mi multunk, ha alkalmasabb időben több tehetséggel és jóindulattal, mint mitőlünk telt, valami ideális lélek ismét a tol után nyul, hogy a Mezőség óhajainak kifejezője, a kulturának felkarolója legyen s az elszigetelt egyedek között összeköttetést teremtsen, bizonyára igazat ad abban szavunknak, hogy pályafutásunk rajtunk kívül álló okokból terjedhetett csupán egyetlen-egy rövid évig. Most az utolsó évnegyed utolsó heteiben anyagi terhek zsibbasztják meg erőnket. Tudjuk, hogy szíves olvasóink jogosan várhatják tőlünk a pontosságot és a lelkiismeretet.

Lelkiismeretünk szerint szólunk. Egyetlen szó nélkül, minden zugolódás mellőzésével rajzoltuk meg kalkulussainkat. Számításunk szerint kifutotta volna szilveszter estéig, pedig 1904. decz. hó 10-e a kiindulás mesgyéje. Csalódtunk s hozzá tesszük, hogy emberekben s mellé még olvasóink egy józan részében csalódtunk. Viszont talán nem akad senki olvasóink között, ki meg nem tudná

A „Mezőségi Híradó” tárcája.

A vezérigazgató.

— Herz, van önnél öt forint? — kérdezte hanyag mosollyal az a tiszteletré méltó öreg férfiú, aki deres császárszakállát nemes nyugalommal bihentette az íróasztal itatóspapírján.

A fiatal ember, akihez e sajátságos szavak intézve voltak, a májbetegnek keserűségével kacagott.

— Öt forint? — ismételte olyan hangon, mintha az ősz padrone valami szumátrai ritkaságot kért volna tőle egészen váratlanul. — Van már legalább két hete, hogy nem láttam egy eleven bankót. Ma délből szalámit fogunk ebédelni, mert a feleségemnek nem adhattam ki a konyhapénzét.

A különös párbeszéd meg nem ért véget, mikor egy harmadik személy lépett

az elegáns irodahelyiségbe. A harmadik személy, aki megyszínzsinoros egyenruhát és ezüstcsattos sípkát viselt a Szép Heléna álom-dalát füttyörészte.

A tiszteletré méltó aggastyán egyszerre a homlokára ütött, s mintha valami váratlan jó ötlet jutott volna hirtelen az eszébe, leereszkedő kegyességgel fordult a megyszínzsinoros egyéniségéhez.

— Hanák, — mondta finom szemcspitetéssel, — Hanák, gördülőn le a sarki korcsmába és hozzon föl egy jó korsó hideg sört. De vigyázzon, Hanák, hogy a habbal a kimérőlegény ne éljen vissza tulságosan. Mert ha sört akarok inni, ebből az következik, hogy sörre és nem habra szomjazom. . .

Hanák — nevezzük őt mi is e diszes nevén — még egy darabig tovább füttyölte a Heléna álomdalát, aztán egy ásitás után odafordult az aggastyánhoz.

— És a pénz? — kérdezte ridegen.

— Micsoda pénz?

— Hát amiért a korsó sört felhozzam . . .

A császárszakállas öreg előkellően bólintott.

— Vagy úgy, — mondta — ön azt a potomságot gondolja, amibe az általam óhajtott sör kerül . . . Ön tudja, Hanák, hogy nem szeretek bajlódni a kicsinységekkel és így arra kell kérnem, hogy a korsó sör árát vegye fel az apró kiadások rovatába . . .

Hanák szemtelenül felkacagott . . .

— Apró kiadások? Hahaha! Ön a tizenkét krajcárt röviden csak apró kiadásnak nevezi? szíveskedjék hát ezennel tudomásul venni, hogy két hét óta mindössze se láttam több pénzt kilenc vagy tíz krajcárnál.

Azt mondom önnek, hogy a pénzpiac helyzete e pillanatban kétségbeejtőbb mint valaha . . .

— A tiszteletré méltó aggastyán össze-

érteni, tulságos anyagi terhekkal és nem kívánjuk szolgálni nem két embernek az ügyét, hanem sokunkét, az ugynevezett közügyet. Két hetenként egyszer, tehát minden második szombat jelentetjük meg a még hátralevő időben lapunkat. A Híradó barátai annyival is beérik, másoknak ez a körülmény még előnyös.

A helyzet javalta ezt az egyetlen kiutat s biztosan hisszük, hogy gáncs és kifogás sehonnan sem éri emiatt lapunkat. A viszontlátásig.

A szerkesztőség.

Sándor és Milán király hagyatékai.

A mult hóban ment végbe az egész világ érdeklődése mellett Bécsben Sándor és Milán volt királyok hagyatékainak az árverése. Nemcsak Európa, de Amerika is Bécsbe vonzotta ez alkalomból azokat, akik a sok és becses műkincsek iránt érdeklődtek.

A műkincsek legnagyobb része külföldre, Angliába, Oroszországba, Amerikába vándorolt, de egy tized részét 120 tételt, mintegy hétszáz darabot sikerült Magyarországra részére megszerezni.

A debreceni városi muzeum megalapítója Löfkovits Arthur szerezte meg ezeket a tárgyakat, melyek közül több fejedelem ajándéka is van.

Legértékesebbek ezek között egy 15 századbéli Augsburgban készült ezüst, zománcozott tálca 6 mokka csészével, az volt az első tárgy, mely elkelt. Értékét nem ismerték föl, amit bizonyít az, hogy 50 korona becsárban vették fel, mégis 1700 koronáért vette meg Löfkovits.

A Löfkovits által megvásárolt kiváló becsü tárgyak között van az a két óriási művészi kivitelű váza, melyet Vilmos német császár ajándékozott Sándor királynak esküvője alkalmából. A vázákra rá van festve a császári pár arcképe; egy domborművű, másfél méter magas váza, Belgrád város nászajándéka, mely Drága királyné zongora termének volt a disze; egy óriási tükör email diszítésekkel, ércberakásokkal, a török szultán ajándéka.

vonta a szemöldökét, aztán az ujjával főnségesen az ajtó felé mutatott.

— Hanák, vonuljon vissza az előszobába. És ne történjék többé, hogy csöngetés nélkül a belső helyiségekbe merész kedjék.

A megyszinzsinoros személyiség hangos mormogás után távozott, mi pedig szívesen felhasználjuk ezt az alkamat arra, hőseinket a nyájas olvasónak bemutassuk. A tiszteletreméltó aggastyán, polgári nevén Regenmantel K. Frigyes, elnökgazgatója a XII ik kerületi forgalmi banknak, a fiatalabb pedig, Herz Manó Dánlel ugyanez intézetnél mint főkönyvvezető és felügyelő bizottsági alelnök működik. A megyszinzsinoros egyén már a társadalmi létrának sokkal alantabb fokán foglal helyet: ő csak szerény szolgálai minőségben istápolja a külvárosi ügyeket.

A banknak hámoszobás helyisége van a Nyárfa utca egy illatos bérházában; a kapu fölött impozáns cégtáblák kirdetik,

Históriai beccsel bir az a masszív 14 kiló súlyu vert domborművű, művészi filigranokkal, felül a királyi koronával ellátott ezüst képkeret, mely az egyetlen tárgy ami a történelmi nevezetességű hálósobából, ahol a királyi pár meggyilkolása történt, megmaradt. Azt a szobát felgyújtották, minden elégett, csodálatosképen ez az egy darab maradt csak meg, de ezt is átjárta a tűz, amit bizonyít az, hogy a képkeret faalkatrésze elégett és a széndarabok most is ott vannak.

Ezekon kívül becses és értékes tárgyak jutottak el hozzánk, melyeknek megszerzése nem egy könnyű feladat volt Löfkovitsnak a sok versengő külföldivel szemben.

Egy egész nagy butorszallító kocsira kományt tesz ki a vásárolt műkincs. Az összes asztali ezüstkészlete a meggyilkolt királyi párnak, 78 tál, tányér, csésze, tálca, továbbá egy ezüst Nargileh szerb filigran munka, ezüst likör service, művészi zománcozott munkával, gyönyörű berlini, ó-bécsi, meissenai, frankentali, zürichi, szász, bicuit, régi rodusi porcelán alakok, csoportok, és egyéb más készletek mind ide kerültek.

Nevezetesebb tárgyai még a Löfkovits által megvett dolgoknak egy természetes nagyságu zászlós arabot ábrázoló művészi munkájú bronz szobor dísz, nagy arabeszkkel, vert alakokkal díszített bronz, réz fali ékesítmények, melyeket még Milán Arábiában vásárolt össze kedves művészi kézimunkájú bonbonnierek, nippel, írókészletek, 5 drb. 17 századbéli mithologiai kép, több antik porcelán relief kép, számos anatóliai, perzsiai és skutari értékes szőnyeg, függönyök Drága királyné szobáiból, drága török selymek, régi japán szekrények, díszek egy ezüst hattyu természetes nagyságban.

Mindezek a becses dolgok nem vándoroltak ki külföldre és Löfkovits Arthur áldozat készségéből itt maradtak Magyarországon s legrozsabb részüket Löfkovits az általa alapított debreceni városi muzeumnak ajándékozta.

Loránt József.

HIREK és VEGYESEK.

— **Olvasóinkhoz.** Szíves olvasóinknak itt is tudomására hozzuk, hogy anyagi nehézségek miatt a még hátralevő időben kis lapunkat két hetenként fogjuk megjelentetni. E tárgyban bővebb felvilágosítást nyújt vezető közleményünk. Itt csupán annak beismerésére szorítkozhatunk, hogy a kiadóhivatal büdzséjét nem várt és nem remélt megpróbáltatás érte. Az előfizetési, magánhirdetési összegek az ex-lex-es évben nem folytak be s a jobb jövő reményében a nagyobb befektetés eszméjétől el kell tekintenünk. Nekünk fáj első sorban e nem sejtett véletlen s csak azt sajnáljuk, hogy más kiutat nem lelhetünk a kibontakozásra. Ránk cáfol a magyar közmondás, mi a takaróról szól. Hát ez a takaró nem volt sem tulságosan meleg, sem fölötte terjedelmes. Idáig huztuk, igazgattuk, jobbra-balra forgattuk és most tudódik ki, hogy így sem elég. Pedig toldottuk is. Minden héten akasztottunk hozzá valami keveset. Most már ez sem használ. Két hetenként egyszer, valahogy kifutja. Nyílt homlokkal kérjük ehhez a szíves hozzájárulást.

*Tisztelettel
a Szerkesztőség.*

— **Személyiek.** Örömmel ujságoljuk, hogy a nagy beteg Nagy Albert mocsai ev. ref. lelkész állapotában szerencsés fordulat és gyors javulás állott be. Maholnap el is hagyhatja ágyát annyira jobban van.

— **Tea-estély** lesz — mint náljuk — mai napon Mocson November 18 án összekoppan a mocsai társadalom és a hosszas előkészület mellőzésével megteremtí egyikét a legkedélyesebb és legfesztelenebb estéknek. Hallomás szerint nagy az érdeklődés és zsolófolásig betelik az Arany-Fácán tágas terme jókedvű alakokkal. Ez annál bizonyosabb, mert ez a tea-estély olyan tea estély, melyen teázik, aki fázik, de táncolni mindenki táncol. Tudva legyen ugyanis, hogy jönnek a cigányok is. Az agilis fiatalság, ki kezében tartja az estély sikerét, a kolozsi fűrdő zenekart invitálta közénk. Hadd huzzák itt is. Eleget muzsikáltak a nyáron a sóstó partján.

— **Reményünknek adtunk kifejezést** a megelőző számban, hogy a kaszinó új helyisége pezsgő kaszinói életnek fog tanuja lenni. Várakozásunkban, reményünkben nem

se hire, se homva nem volt. A pátriárka némi keserűséggel nézett fel a plafondra, azután még egyszer becsöngette a bank szolgáját.

— Hanák — mondta bizonyos nonchalenceszal — Hanák, fájadjon csak le a trafikba és hozzon fel két nem tulságosan kemény dráma cigarettát. Im, itt van, fogja a két filléres pénzdarab.

A szolga átvette a kétfillérest, az elnökgazgató pedig nyájasan folytatta:

— Isten tudja jobb szeretem ezt a közrendi fajt, mint a gianaciot, vagy a kedivét...

Mikor Hanák később visszatért a cigarettával egy pirospozsgás öreg ur lépkedett megfontolva a nyomában. Az öreg ur látható érdeklődéssel nézett szét a forgalmi bank helyiségében, aztán megállt a pénztári asztal rácskerítése előtt. Az elnökgazgató, aki félszemmel feléje sandított, hirtelen jegyezni kezdett valamit a naplóba. Herz ur pedig szerényen a főkönyv felé

csalódtunk. A kora esti órákban tömegesen látogatják a tagok s olvasással, társalgással és társas játékokkal kellemesen elszórakoznak. A kaszinói évad kezdete reményre jogosít.

— **Meghívó.** A mocsai áll. elemi népiskola növendékei folyó évi nov. hó 20-án d. e. 10 órakor „Erzsébet” királyné emlékére, tanítóik vezetése mellett emlékünnepeket rendeznek, mely ünnepélyre a gondnokság tagjai, a szülők és az érdeklődők tisztelettel meghívottak. Műsor: 1. Hymnus, éneklük a IV–VI. oszt. növendékek. 2. Megnyitó beszéd, mondja Orbán Ferencz plebános gond. tag. 3. Áldás Irta Endrődi Sándor, Szavalja Móldován Mari IV. oszt. tan. 4. Sirnák a harangok. Irta Szabolcska Mihály, szavalja Rosmann Margit IV. oszt. tan. 5. Felolvasást tart Szabóné Vitályos Mária tanítónő. 6. Tied vagyok tied hazám, éneklük a IV–VI. oszt. növendékek. 7. Erzsébet királyné emlékére. Irta Torkos László, szavalja Kutas Ilona V. oszt. tanuló. 8. A királyné álma. Irta Pósa Lajos, szavalja Kovács Margit V. oszt. tan. 9. Bezáró beszéd, mondja Orbán Ferencz pléb. gond. tag. 10. Szózat, éneklük a IV–VI. oszt. növendékek. A tantestület nevében: *Benczédi János* igazgató-tanító.

— **Időjárásunk.** Nincs egyetlen napunk, mikor a napsugár, a máskor oly harmonikus őszi nap mosolyt varázsolhatna az arcra. Kevés megszakítással hull minden nap az olmos, hideg eső. Szüntel az őszi mezei munka s nem akad szabad nap a földön fekvő kukorica száraz betakarítására. Egyetlen szerencse, hogy még kint járhat a marha állomány Hanem ilyen előzmények után az is mihamarább fedél alá kerül.

— **Hus-árak.** Csodálatos viszonyok alatt görnyed az egész magyar haza népe. Nincs város, honnan ne jönne panasz, de még falu sincs zugolódás nélkül a rém módon magas hus árak miatt. Igazán hihetetlen, hogy az ugysis tulmagas hus árak még mindig emelkedőben vannak. Az a legnagyobb baj, hogy sem a gazda, sem a mészáros nem igen vághat zsebre nagyobb hasznót s mégis halatlantul sokba kerül a hus a fogyasztó részére. A gazdának kevés az eladó jószág. A mészáros drágán veszi, ugys is adja. Itt még meg van az egyensúly. Hanem a fogyasztó közönség? Az is tesz valamit, erszényéhez nyul, fejét csóválja, zugolódik és fizet. Ha soká így tart, nehéz lesz a kitarítás.

— **Az elmulásban is vigasztal** az egyformán ért csapás. Lám a „Mocsvideki

fogyasztási és értékesítő szövetkezet” is megalakult, meg sem indult s már is elmult. Vagy talán csak alszik? Sajnálunk. A mi sorsunk meg van pecsételve. Egy-magunkra voltunk, vagyunk, de hol oly tekintélyes számban és tekintélyes erővel tömörülnek, ott igazán idő előtt kaszál az elmulás kaszája a halál. Ideje volna meggyőződni a szövetkezeti ügy jelen stádiumáról. Meg kell nyugtatni mindazokat, kik aggódnak a szövetkezetért.

— **Felhívás.** A mocsai áll. elemi népiskola tanítóttestülete f. évi november hó 2-án tartott tanítóttestületi gyűlésen, egy ifjusági egyesület szervezését elhatározta. E célból mindazok, kik e szép célú törekvést támogatni óhajtják, sziveskedjenek f. évi november hó 26-án d. e. (vasárnap) 11 órakor az állami iskolában megjelenni. Különösen a szülőket, iparos mestereket és kereskedőket kéri fel a tantestület, hogy az ifjuságot ezen fontos célról meggyőzni sziveskedjenek. Kéréssem ismétlése után a tanítóttestület nevében maradtam. *Benczédi János* igazgató tanító.

— **Ferenczy György** bírósági végrehajtó is huzamosabb ideig betegeskedett. Amint halljuk szintén javult állapota, mi nagyszámu családját és ismerőseit örömmel tölti el.

— **Az epilepsia (nyavalyatörés) gyógyítása.** Az orvosi szaklapok feltűnést keltő közleményeket hoznak az epilepsiának egy új és biztos gyógyító módszeréről. E cikkek szerzője és az új gyógymód megalapítója Dr. Szabó B. Sándor specialista orvos Budapesten, V. Alkotmány u. 5. készséggel nyújt fölvilágosítást mindazon ily bajban szenvedőknek, kik egészségük teljes helyreállítását az új és bevált módszere segítségével elérni óhajtják.

— **Ifjusági egyesület.** E rovatban adjuk a mocsai állami elemi népiskola ig. tanítójának az alakítani szándékolt ifjusági egyesület érdekében kibocsátott felhívását. Nem tehetjük, hogy ide vonatkozólag mi is valami kevés kitérést ne tegyünk. A természetes tisztesség érdekében emeljük fel szavunkat és hangoztatjuk, hogy ezt az egyesületet még a tél folyamán be kell állítani. Csak így remélhetjük, hogy a bosszantó sok otrombaság valahára ift is megszűnik. Tagadhatatlanul elvadult, hogy ne mondjuk elkuvaszodott az ifjuság. Frivol beszéd, részegeskedés és szemtelen arcátlanság tanuja minden este a főutca.

Itt lézeng, kurjongat, köpködik és fészkelődik a serdülő nemzedék s maholnap tartózkodással és csak óvatossággal léphet ki lakásából akárki. Még város sem a mi központunk, de tele van városi szeméttel, mi annál undorítóbb, mert nem vész el a házak tömkelege között, hanem lépten-nyomon rá kell bukkannunk. Nyesegetni kell a csemetéket s be kell vonni minden kóros karaktert az egyesületbe, hogy mórest tanuljon ott s valami kevés tisztességtudásra tegyen szert a téli esti órákban. Teljes elismeréssel honoráljuk a mozgalmat. Hisszük, hogy a nov. 26-iki értekezleten ott lesznek iparosaink s kereskedőink, sőt a földmivelő osztály sem fog hiányozni. Enélkül elvadul, eldurvul és erkölcsileg is elzüllik a jövő nemzedéke. Nem ártana, ha a vidék is követné a példát és a tanítói testületek mindenhol életbeléptetnék a rájuk váró eszmét. Nem kényelmes az ugysis egész napi fáradozás után rakoncátlan népséggel bibelődni. De ez csak az első hetekben van. A fáradozás sikere, felelteti a fáradságot.

— **Baló bácsi.** Tipikus alakja volt kis társadalmunknak. Munkaszerető, kedves modoru, jovialis ember. Tréfában, derűt keltő életben kifogyhatatlan. Mikor elemiben volt, csak-ugy sziporkázott. És most? Most a kolozsvári köztemetőben alusza siri álmát. Minden bucsuzás nélkül, minden feltűnés mellőzésével távozott, hogy megrongált egészségének javítását a Karolina kórház falai között bevérdje. Ott a Jókai utcán át a legragyogóbb kávéház mellett haladott el a szomorú menet. Pár ember kísérték fekete koporsóját a temető felé s még a kíváncsi tömeg sem volt most kíváncsi. De más lett volna itt. Megsírattuk volna a jó Baló-bácsit, hiszen itt mindenki ismerte, mindenki szerette. Nem volt nagy állásban. Irnok volt a mocsai járásbírósnál Lelkiismerettel s hozzáátaláló bonhomivalával humorral vett körül mindent a mihez fogott. Fellebbvalói, hivatalársai szerették a derűs kedélyű öreg urat. Özvegy ember volt, de azért a szó teljes értelmében garcon életet élt. Egymagára, kopogó fejére egyedül lakott hosszú időn át. Külső érintkezéseiben nem sejtette volna senki, hogy a sokszor mord tekintet minő arany kedélyt takar. De ha baráti körben, ismerősök között lehetett, vége-hossza nem volt a sok találó mókának. A járásbírósnak egy lelkiismeretes hivatalnokot vesztett benne. Nyugalma legyen csendes. Emlékét őrizni fogjuk, kik őt csak ismerték.

hajolt. Az idegen köszöntésére mindketten csak foghegyről válaszoltak, de Regemental K. Frigyes utóbb mégis csak elszánta magát arra hogy a munkáját félbe hagyja.

— Parancsol? — kérdezte impozáns hidegséggel, miközben a tollát szorakozottan a füle mögé dugta.

Az öreg ur megvakarta a füle bubját.

— Izé la, hát ugys áll a dolog, hogy a kapuban olvastam a hirdetésüket. Azt látom belőle, hogy hetedfeles kamatot fizetnek, holott a nagy bankok nem adnak többet négy percentnél. Mondok magamba, inkább ide adok hát négyszáz pengő forintot, mert az az öt forint különbözet se kutyaság, nem igaz? Azért az öt forintért egy új selyem esernyőt vihetek haza az anyjukomnak cigányhalomra...

Az idegen ravaszul elnevette magát, az aggastyán szakállá pedig láthatólag megremegett. Herz ur is csillogó szemmel nézett föl egy pillanatig a főkönyvből, de

a következő percben már unott ábrázattal folytatta lázasnak látszó munkáját.

Regenmantel K. Frigyes fölnézett az órára.

— Hm, — mondta, — a mai keletről már lekésett, csak holnaptól kezdve kamatozik, mert tizenkettő után a mai dátumra nem fogadunk el semmiféle betétet.

A jókedvű öreg ur könnyedén legyintett a kezével.

— Holnaptól, Isten neki, azt se bánom. Az a pár kralcár ugys se tesz már boldogabbá, nem igaz? Akár ma, akár holnap, üsse a kő...

Belenyult a nadrágja hátulsó zsebébe, s egy zsiros bugyelárisból kiolvasta a négyszáz pengőt. A komor Herz mérgesen nyugtatta az összeget, az elnökigazgató pedig a maga nevét is pedánsul odakanyarította a nyugtára. Aztán a százásokat egy hanyag mozdulattal besöpörte a márványos asztalka fiókjába...

Mikor az idegen nyájas köszöntés után távozott a szigorú Herz földhöz vágta a tollszárat, a pátriárka pedig óvatosan föllelni kezdett. Herz utóbb diákos örömkialtásokba tört ki, de az elnökigazgató ijedten rendre utasította.

— Ne bomoljon, még kihallatszik az előszobába...

A főkönyvvezető sunyi módon meglapult, de oktanul újra kezdte a hurrázást. A tiszteletreméltó aggastyán ekkor kivette a százasokat, s egy ropogós bankót a főkönyvvezető kezébe nyomott. A többi hármat ellenben elsülyesztette a tárcájába, miközben ünnepiesen így szólott Herz urhoz:

— Végre talán a rheumám miatt is elutazhatom vagy két hét-e Pöstyénbe...

Szomaházi István.

— **Van is még sincs!** Általános a panasz, hogy drága minálunk a tüzelő anyag. Most már ott tartunk, hogy pénzért sem vehet, ki nem sietett. Fát ugyan vásárolhat, de azt ott fujhatja, ha kell karácsonig a szél. Az utak járhatatlansága miatt lehetetlenség a befuvarozás. Csak most látjuk igazában, hogy minő ürhetetlenek útviszonyaink.

— **Két pénztárcája** van a mi metropolisunknak. A szilárd alapon álló s pedáns szakavatossággal kezelt Mocsvidéki takarékpénztár az egyik. Már palotája elárulja a modern szellemet és az elite kiszolgálást. Teljes bizalommal fordul meg itt ur és paraszt és az előjelekből ítélve hivatalos napjait hová hamar szaporítania kell. Különösen kedd napon csaknem emberfeletti munkát végeznek itt. Ugy halljuk, hogy az újabb keletű Cimpiana is elég forgalmas napokat él s nem is annyira a konkurrencia, mint a tulságos forgalom érlelte meg a nemzetiségi bank felállításának eszméjét.

CSARNOK.

A pókok.

Ezekről a pókokról mit sem tud a Hermann Ottó könyve. Pedig érdekesebbek a többi hálószővőnél és rokonszenvesebbek és sajnálatra méltók az ő különös mivoltukban.

Ott ülnek hosszú szürke, ólmos téli délutánokon a kávéház ablakfülkéjében és szövik lehetetlen álmokból, soha meg nem érő tervek arannyal írottas himes meseszálaiából a hálót, melyben — magukat fogják meg, önmaguk vergődnek és vigasztalan a ragyogó hálót szövő szegény pókok sorsa.

Hárman voltak ők a pókok, akikben a lelket immár csak a Józsi főpincér habos kávéi tartották.

Józsi volt az utolsó mecénás, aki zsörtölődés nélkül szállította a habos kávékat és a gondviselés önzetlenségével felejtette el, hogy mikor van elseje, amelyen a számla kifizetés ígérődött és hasonlatos képpen elfelejtette, hogy hányan voltak a kifizetetlen kávék a ködös multban.

És mecénáskodott egyébként is. A pókok ugyanis, a csillogó öngyilkos hálót szövő pókok művészelkeek voltak a verseit, ő gyűjtötte előfizetőt. A pénzeket át is adta, de a könyv nem jelent meg, mert csak ez az öt előfizető volt.

Aztán megkérte Józsi a főpincér a másik pókot, a festőt, hogy fesse le a kis fiát csak így persze, arckép után, mert meg akarja vele lelni az anyjukot.

És azóta, oh már régóta készül ez a kép és így lehet a Józsi pár aranylakodalmára el is készül.

A harmadik póknál nem rendelt semmit. Ő volt a társaságban a rezignáció és köhögött, rettenetesen köhögött a ragyogó terveit elvegyitette a panasszal, hogy az igazi boldogság csak a családi életben van és hogy egy tiszta asszony megváltatná, ujja teremthetné.

Az ő szomorúsága volt a három pók hálójában a fekete fonál, amit ő is, a többiek is érdekesnek és stilszerűnek tartottak. Ő tőle hát nem rendelt semmit Józsi, hanem legalább meglepte egy-egy üveg Sirolinnal és mikor hazafelé indult, gondosan be-

gombolta a kabátját, mintha az anyja lett volna.

De a Sirolin és a kabát begombolásokat sem változtattak a dolgok folyásán. A pókok egy nap ketten maradtak.

A harmadik, a szomorú, a köhögős pók a kórházba került és a Józsi érdeklődésére melankolikusán mondta a festő pók:

— Most már megtalálta szegény a tiszta nőt, a ki megváltja. A türelem, az ember-szeretetet, a lemondás fehér szárnyu madara hajlik lázban égő feje fölé: az ápoló nővér.

És milyen boldog szegény barátunk — folytatta az író-pók. Az első szép, harmonikus, megtisztító érzése az életének a — halála. Mily tiszta ott minden, mily fehér, mily meleg és az apáca hüvös tiszta kezek biztató simogatása alatt halálba fogyni, örökre elaludni mily édes lesz neki.

Józsi a hangerijébe megtörülte a szemét és azután zsörtölődött egész délután, mint aki gyűlöli ezt a cudar világot, amely elhagyja kallódni az ő nagy pókjait, az édes fiait.

A két pók pedig, hogy egyedül maradt az ablak fülkéjében, egyideig szótlanul bámult a szürke füstbe.

Azután előről kezdték a csillogó hálószővét:

Ez nem mehet így tovább, — kezdte a festő — Az első pénzből, amit a véletlen országutján talállok, vásznat veszek és némi festéket. Szépie kell és okker; ez kilygyott. És megfestem a század leghatalmasabb képét. Tudod a „Szibéria határán“-t. Álmos fehér, szürke halálszinbe mártott lesz a levegője s a határjánál a száműzöttek falkája, a kozákok. A lelke fog megfagyni annak, aki látja.

Az összes mázolólegények epeömlést kapnak majd az irigységtől. Ilyen kép nem volt még. De lesz . . . de lesz . . .

A szemé csillogott és a keze reszketett a teremtés vágyától s a másik pók áhítattal, kipiruló arccal hallgatta.

Cs nagysokára szólalt meg:

— És én megírom a Krisztus Tragédiát. Az emberek örvöngeni fognak. A színpad kassirozott embereit . . . A micsoda dicsőség lesz az. A szívem vérét irom bele. Tudod ott az első képben a Getzemani kert jelenet . . . Holnap, már holnap hozzákezdek.

És az egyik pók ezüst menyegzős fűszeres párokat fest.

A másik — díjnak a statisztikai hivatalban.

A hálóból, a gyilkos, csillogó, hazug hálóból nincs menekülés.

Csak egy uton, arrafelé, amerre a harmadik már elment amikor megváltotta őt a tiszta nő: Donna Mors.

Ezekről a pókokról mit sem tud a Hermann Ottó könyve. Pedig de sokan vergődnek a meddő álmok, színes, iratos, hazug hálójában.

De mennyiben!

Palásthy Marcell.

KISS
szerencsése

NAGY!

Ki még eddig soha szerencsekísérletet nem tett az osztálysorsjátékban, vegyen egy szerencsesorsjegyet **KISS bankházában**, mert

KISS szerencsése NAGY!

Kinek még eddig az osztálysorsjátékban eredménye nem volt, tegyen kísérletet **KISS bankházában**, mert

KISS szerencsése NAGY!

Több ezer fél nyert a lefolyt sorsjátékban nagyobb nyereményeket **KISS bankházában**.

Az eddigi húzásoknál szerencsése volt már háromszor a jutalmat

600.000 koronát = 1.800.000 és a legnagyobb főnyereményt

400.000 koronát = 400.000

Összesen 4 sorsjegyre 2.200.000

koronát igen tisztelt vevőinknek fizetni. Minden egyes húzás után közzétesszük a legnagyobb budapesti hírlapokban a nálunk nyert sorsjegyek jegyzékét, úgy, hogy mindenki meggyőződhetik, miszerint a mi t. vevőinknek különösen kedvez a szerencse.

Kihuzott nyeremények **azonnal** kifizettetnek

Kísérlelje meg szerencsését **KISS bankházában**, mert

KISS szerencsése NAGY!

A XVII. sorsjáték I-ső osztályának húzása f.é november 23. és 24. lesz

Az I-ső osztály sorsjegyek árai:

Egy nyolcadik 50 f. Egy fél . . . 6 K
Egy negyed 3 „ — „ Egy egész . . . 12 „

Kiss Karoly és T.-sa

a magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték főelárusító-helye

BUDAPEST,

IV. Kossuth Lajos u. 13